

DACA TOTI JUDECATORII TAC, TARA VA SFARSI INTR-O FARADELEGE JUDICIARA - Sanctionarea magistratilor care demasca jocurile murdare din culisele justitiei reprezinta un atentat impotriva libertatii de exprimare. CEDO a condamnat aspru Rusia pentru excluderea din magistratura a unei judecatoare pe motiv ca a iesit in presa dupa ce a fost scoasa dintr-un dosar de sefii instantei: „La repartizarea unei cauze sensibile, ei stiu cine e de incredere si pe cine sa evite” (Motivarea)

Scris de Alex PUIU

„Reclamanta a acuzat ca instantele in care se pune presiune pe judecatori reprezinta o chestiune la ordinea zilei si ca aceasta problema trebuie tratata serios daca sistemul judiciar vrea sa ramana independent si sa se bucure de incredere publica. Fara indoiala ca, procedand astfel, reclamanta a ridicat o problema de interes public foarte importanta, care ar trebui sa fie deschisa dezbaterii libere intr-o societate democratica. Decizia reclamantei de a aduce aceste informatii la cunostinta publicului s-a bazat pe experienta sa personala si a fost luata dupa ce a fost impiedicata sa mai participe la proces in calitatea sa oficiala de judecator”. (Curtea Europeana a Drepturilor Omului, hotararea **Kudeshkina vs. Rusia**, paragraful 94)

„Reclamanta a acuzat ca instantele in care se pune presiune pe judecatori reprezinta o chestiune la ordinea zilei si ca aceasta problema trebuie tratata serios daca sistemul judiciar vrea sa ramana independent si sa se bucure de incredere publica. Fara indoiala ca, procedand astfel, reclamanta a ridicat o problema de interes public foarte importanta, care ar trebui sa fie deschisa dezbaterii libere intr-o societate democratica. Decizia reclamantei de a aduce aceste informatii la cunostinta publicului s-a bazat pe experienta sa personala si a fost luata dupa ce a fost impiedicata sa mai participe la proces in calitatea sa oficiala de judecator”. (Curtea Europeana a Drepturilor Omului, hotararea **Kudeshkina vs. Rusia**, paragraful 94)

Opiniile si declaratiile privind functionarea justitiei reprezinta, incontestabil, aspecte de larg interes public. Ele au a priori baza factuala atunci cand apartin magistratilor, in virtutea credibilitatii sporite de care acestia se bucura si a experientei acumulate in salile de judecata. In acest context, **excluderea din magistratura a unui judecator pe**

motiv ca a iesit in presa cu afirmatii intemeiate despre slabiciunile sistemului judiciar, simtite pe propria piele sau observate, constituie o sanctiune disciplinara vadit disproportionata si inutila intr-o societate democratica.

Asta a stabilit CEDO in cazul **Olgai Borisovna Kudeshkina**, o judecatoare din Rusia careia instanta europeana i-a dat castig de cauza dupa ce a fost eliminata din sistem pe motiv ca a indraznit sa dezvaluie opiniei publice, prin **declaratii in presa**, neregulile din Justitie. **Kudeshkina vs. Rusia este o hotarare extrem de importanta, care poate ar trebui citita si de acei judecatori si procurori din Romania tematori ca ar putea avea de suferit daca fac dezvaluiri despre ceea ce se intampla cu adevarat in Justitie, despre jocuri murdare si presiuni pe care justitiabilul de multe ori nici nu le banuieste, daramite sa le cunoasca, si, totodata, o hotarare care demonstreaza ca niciun magistrat nu poate fi pedepsit atunci cand spune adevarul.** Iar daca se intampla sa fie pedepsit, o astfel de masura nu doar ca incalca libertatea de exprimare, ci - mai spune CEDO in hotararea amintita - este si de natura sa descurajeze alti judecatori sa critice derapajele constatate, de frica sa nu isi piarda functiile. Este ceea ce Curtea de la Strasbourg numeste „**efect de inhibare**”, fenomen despre care instanta europeana atrage atentia ca „**functioneaza in detrimentul societatii in ansamblul sau**”, si la care ar trebui sa reflecteze si Consiliul Superior al Magistraturii:

„Curtea reaminteste 'efectul de inhibare' ('chilling effect', n.r.) pe care frica de sanctiuni il are asupra exercitarii libertatii de exprimare. In plus, acest efect, care functioneaza in detrimentul societatii in ansamblul sau, este si un factor care priveste proportionalitatea sanctiunilor impuse reclamantei... care a fost in mod incontestabil indreptatita sa aduca in atentia opiniei publice problema in cauza. Prin urmare, Curtea apreciaza ca sanctiunea disciplinara dispusa fata de reclamanta a fost grav disproportionata si, mai mult, a fost de natura a induce un 'efect de inhibare' in randul judecatorilor care intentioneaza sa aduca in dezbatere publica eficienta institutiilor sistemului judiciar”.

Lumeajustitiei.ro va prezinta in continuare motivarea integrala a hotararii pronuntate de CEDO in cauza Kudeshkina, prin care Curtea de la Strasbourg a condamnat Rusia, in 2009, pentru incalcare a libertatii de exprimare protejate de Articolul 10 din Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, decizie luata cu o majoritate fragila de 4 la 3 (opinii disidente din partea judecatorilor desemnati de Rusia, Austria si Cipru).

Reclamanta, **Olga Borisovna Kudeshkina**, este o judecatoare pe care Consiliul de Calificare Judiciara din Moscova a exclus-o din magistratura dupa ce a dezvaluit opiniei publice, prin **declaratii in presa**, capcanele unui sistem de justitie tenebros, in care a activat aproape doua decenii:

- "Anii de munca de la Tribunalul Orasenesc Moscova m-au facut sa am dubii ca exista instante independente in Moscova";

- "Instantele judecatoresti sunt folosite ca instrument comercial, politic sau pentru reglari personale";

- "Reprezentantii instantei testeaza flexibilitatea fiecarui judecator, asa incat la repartizarea unui dosar sensibil ei stiu cine e de incredere si pe cine sa evite";

- "Daca toti judecatorii tac, aceasta tara poate sfarsi intr-o (stare de) faradelege judiciara”.

Acestea si alte afirmatii cutremuratoare au fost facute de Olga Kudeshkina in trei interviuri, oferite mass-media in contextul in care judecatoarea tocmai fusese scoasa dintr-un dosar fierbinte de presedinta instantei la care isi desfasura activitatea - Tribunalul Orasenesc Moscova (un soi de Curte de Apel Bucuresti).

lata cum motiveaza Curtea de la Strasbourg incalcarea libertatii de exprimare in cazul judecatoarei Olga Kudeshkina (paragrafele 82 si urm. din hotararea atasata la final):

"82. Pentru a evalua daca decizia de excludere din sistemul judiciar a reclamantei, luata ca raspuns la declaratiile sale publice, a fost 'necesara intr-o societate democratica', Curtea va lua in considerare circumstantele cauzei in ansamblu si le va examina in lumina principiilor stabilite in jurisprudenta, principii rezumate dupa cum urmeaza (a se vedea, printre altele, *Jersild vs. Danemarca*, 23 septembrie 1994, par. 31; *Hertel vs. Elvetia*, 25 august 1998, par. 46, *Reports of Judgments and Decisions*, 1998-VI; si *Steel si Morris vs. Regatul Unit*, 68416/01, par. 87, ECHR 2005-II):

(i) Libertatea de exprimare constituie unul dintre fundamentele esentiale ale unei societati democratice si una dintre conditiile de baza pentru progresul acesteia si intru implinirea de sine a fiecarui individ. Sub rezerva paragrafului 2 al Articolului 10, libertatea de exprimare se aplica nu numai 'informatiilor' sau 'ideilor' receptate favorabil sau percepute ca inofensive ori ca un fapt indiferent, ci si 'informatiilor' sau 'ideilor' care ofenseaza, socheaza sau deranjeaza. Acestea sunt cerintele pluralismului, ale tolerantei si ale deschiderii, fara de care nu exista 'societate democratica'. Dupa cum proclama Articolul 10, aceasta libertate este supusa unor exceptii, care trebuie, totusi, sa fie interpretate strict, iar nevoia oricaror restrictii trebuie sa fie stabilita in mod convingator.

(ii) Adjectivul 'necesar', in sensul Articolului 10 paragraful 2, presupune existenta unei 'nevoi sociale presante'. Statele contractante au o anumita marja de apreciere in a evalua masura in care exista o astfel de necesitate, dar ea merge mana in mana cu supravegherea europeana, care cuprinde deopotriiva legislatia si deciziile care se aplica, inclusiv cele pronuntate de o instanta independenta. Prin urmare, Curtea este abilitata sa emita decizia finala pentru a stabili daca 'restrictia' este compatibila cu libertatea de exprimare protejata de Articolul 10.

(iii) Sarcina Curtii, in exercitarea competentei sale de control, nu este de a se substitui autoritatilor nationale competente, ci mai degraba de a revizui, in conformitate cu Articolul 10, deciziile pe care acestea le pronunta in exercitarea puterii lor de apreciere. Acest lucru nu inseamna ca supravegherea este limitata la a stabili daca statul parat si-a exercitat puterea in mod rezonabil, cu grija si cu buna-credinta; ceea ce Curtea trebuie sa faca este sa se uite la ingerinta litigioasa in lumina cauzei in ansamblu si sa determine daca aceasta ingerinta a fost 'proportionala cu scopul legitim urmarit' si daca motivele invocate de autoritatile nationale pentru a o justifica sunt 'relevante si

suficiente'... Procedand astfel, Curtea trebuie sa se convinga ca autoritatile nationale au aplicat standarde conforme cu principiile statuate la Articolul 10 si, in plus, ca s-au bazat pe o apreciere acceptabila a faptelor relevante.

83. In plus, Curtea reitereaza ca echitatea procedurilor, garantiile procedurale acordate (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Steel si Morris*, citata supra, par. 95) si natura si severitatea sanctiunilor impuse (a se vedea *Ceylan vs. Turcia*, Marea Camera, 23556/94, par. 37, ECHR 1999-IV; *Tammer vs. Estonia*, 41205/98, par. 69, ECHR 2001-I; *Skalka vs. Polonia*, 43425/98, par. 41-42, 27 mai 2003; si *Lesnik vs. Slovacia*, 35640/97, par. 63-64, ECHR 2003-IV) sunt factori care trebuie luati in calcul la evaluarea proportionalitatii ingerintei in libertatea de expresie garantata de Art. 10.

84. Pentru a aprecia daca a existat o 'nevoie sociala presanta' de natura sa justifice o ingerinta in exercitarea libertatii de exprimare, trebuie facuta o distinctie atenta intre fapte si judecati de valoare. Existenta faptelor poate fi demonstrata, in timp ce adevarul judecatilor de valoare nu este susceptibil a constitui o proba (a se vedea *De Haes si Gijssels vs. Belgia*, 24 februarie 1997, par. 42, Culegere 1997-I; si *Harlanova vs. Letonia*, decizie, nr. 57313/00, 3 aprilie 2003). Cu toate acestea, chiar si atunci cand o declaratie echivaleaza cu o judecata de valoare, proportionalitatea unei ingerinte poate depinde de suficienta substratului factic existent in declaratie, cata vreme o judecata de valoare lipsita de o baza factuala care sa o sprijine poate fi excesiva (a se vedea *De Haes si Gijssels*, citata supra, par. 47; si *Jerusalem vs. Austria*, 26958/95, par. 43, ECHR 2001-II).

85. In continuare, Curtea reitereaza ca Articolul 10 se aplica si la locul de munca si ca functionarii publici, precum reclamanta, beneficiaza de dreptul la libertatea de exprimare (a se vedea *Vogt*, citata supra, par. 53; *Wille vs. Liechtenstein*, Marea Camera, nr. 28396/95, par. 41, CEDO 1999-VII; *Ahmed si altii vs. Regatul Unit*, 2 septembrie 1998, par. 56, Culegere 1998-VI; *Fuentes Bobo vs. Spania*, 39293/98, par. 38, 29 februarie 2000; si *Guja vs. Moldova*, Marea Camera, 14277/04, par. 52, 12 februarie 2008). in acelasi timp, Curtea este constienta ca angajatii au fata de angajatorul lor o datorie de loialitate, de rezerva si de discretie. Acest fapt este cu atat mai valabil in cazul functionarilor publici, data fiind natura insasi a serviciului public, care implica o datorie de loialitate si de discretie din partea functionarului public (a se vedea *Vogt*, citata supra, par. 53; *Ahmed si altii*, citata supra, par. 55; si *De Diego Nafria vs. Spania*, 46833/99, par. 37, 14 martie 2002). Scurgerea de informatii obtinute de functionarii publici in timpul serviciului, chiar si cu privire la aspecte de interes public, trebuie asadar examinate in lumina datoriei de loialitate si de discretie (a se vedea *Guja*, citata supra, par. 72-78).

86. Curtea reiterează ca problemele referitoare la funcționarea sistemului judiciar constituie chestiuni de interes public, dezbateri care se bucură de protecția Articolului 10. Cu toate acestea, Curtea a subliniat în mai multe rânduri rolul special în societate al sistemului judiciar, care, în calitate de garant al justiției - valoare fundamentală într-un stat de drept -, trebuie să beneficieze de încrederea publică în îndeplinirea cu succes a atribuțiilor sale. Prin urmare, se poate dovedi necesară protejarea acestei încrederi împotriva acelor atacuri distructive care sunt, mai presus de toate, nefondate, mai ales în cazul judecătorilor criticați, care sunt supuși obligației de rezervă care îi împiedică să răspundă (a se vedea *Prager și Oberschlick vs. Austria*, 26 aprilie 1995, par. 34). Noțiunea de 'putere judecătorească' implică, în special, ideea că instanțele sunt - și sunt acceptate de publicul larg ca fiind - forul specific pentru transarea disputelor legale și pentru stabilirea vinovăției sau a nevinovăției unei persoane acuzate penal (a se vedea *Worm vs. Austria*, 29 august 1997, par. 40, Reports 1997-V). Miza în privința protecției autorității judecătorești este încrederea pe care instanțele dintr-o societate democratică trebuie să o inspire unui acuzat, în procedurile penale, și, de asemenea, publicului larg/ justițiabilului (a se vedea, *mutatis mutandis*, printre multe altele, *Fey vs. Austria*, 24 februarie 1993). Din acest motiv, Curtea a constatat că funcționarii publici care deservesc în sistemul judiciar ar trebui să dea dovada de retenere în exercitarea libertății lor de exprimare în toate cazurile în care sunt susceptibile a fi puși în discuție autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești (a se vedea *Wille*, citată supra, par. 64).

87. Pe de altă parte, în contextul dezbaterilor electorale, Curtea a acordat o importanță deosebită exercitării nestingherite a libertății de exprimare de către candidați. S-a considerat că dreptul de a fi candidat în alegeri, drept garantat de articolul 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție, este indispensabil noțiunii de regim cu adevărat democratic (a se vedea *Melnichenko vs. Ucraina*, 17707/02, par. 59, CEDO 2004-X). Ea consacră un principiu fundamental pentru democrația politică eficientă, este de o importanță vitală în sistemul Convenției și este crucială pentru stabilirea și menținerea bazelor unei democrații eficiente și semnificative guvernate de statul de drept (a se vedea *Malisiewicz-Gasior vs. Polonia*, 43797/98, par. 67, 6 aprilie 2006; *Mathieu-Mohin și Clerfayt vs. Belgia*, 2 martie 1987, par. 47; și *Hirst vs. Marea Britanie - no. 2*, Marea Camera, 74025/01, par. 58, ECHR 2005-IX).

88. Revenind la prezenta cauză, Curtea observă că reclamanta a fost cercetată disciplinar de Consiliul de Calificare Judiciară din Moscova ca urmare a declarațiilor pe care le-a făcut în trei interviuri acordate presei. În decizia sa din 19 mai 2004 (a se vedea par. 34 supra), sunt citate următoarele declarații:

-anii de muncă de la Tribunalul Orasenesc Moscova m-au făcut să am dubii ca există instanțe independente în Moscova;

-desi definit de lege ca intruchiparea puterii judecatoresti si ca fiind independent in exercitarea rolului sau, judecatorul este de fapt, de cele mai multe ori, in pozitia simplului functionar, subordonat presedintelui instantei;

-instantele judecatoresti sunt folosite ca instrument comercial, politic sau pentru reglari personale;

-daca toti judecatorii tac, aceasta tara poate sfarsi intr-o (stare de) faradelege judiciara;

-privind in jur, faradelegea te socheaza. Legea se aplica destul de strict oamenilor de rand, dar nu si atunci cand vine vorba de persoane cu functii importante. Care si ei incalca legea, desi nu sunt trasi la raspundere;

-reprezentantii instantei testeaza flexibilitatea fiecarui judecator/ fiecarei judecatoare, asa incat la repartizarea unui dosar sensibil ei stiu cine e de incredere si pe cine sa evite;

-apropo, instantele din Siberia sunt mult mai curate decat cele din Moscova. Acolo nu-ti poti inchipui o manipulare atat de brutala si nu se poate vorbi despre o coruptie de-o asemenea amploare. (...)

-nimeni nu are garantia ca dosarul sau – indiferent daca e civil, penal sau administrativ – va fi solutionat in concordanta cu legea.

89. Consiliul de Calificare Judiciara din Moscova a retinut in continuare ca reclamanta, facand asemenea declaratii, 'a colportat in societatea civila insinuari false si necredibile' si ca declaratiile au fost 'bazate cu siguranta pe fantezii, stiind ca faptele sunt neadevarate si distorsionate'.

90. Pe langa afirmatiile de mai sus, Consiliul de Calificare Judiciara din Moscova i-a reprosat reclamantei ca 'a

divulgat informatii factuale concrete privind procedurile penale desfasurate impotriva lui Zaytsev (n.r. - functionar in cadrul Ministerului rus al Afacerilor Interne) inainte ca aceasta cauza sa fie legal solutionata printr-o hotarare'.

91. In ceea ce priveste comentariile reclamantei cu privire la procedurile penale pendinte, instantele nationale nu s-au bazat pe declaratii specifice in acest sens. **Curtea nu vede in cele trei interviuri contestate nimic care ar justifica acuzatia de 'divulgare'. Intr-adevar, in sustinerea criticilor sale aduse rolului presedintilor de instante, reclamanta a descris experienta sa in calitate de judecator in procedura penala desfasurata impotriva lui Zaytsev, sustinand ca instanta a fost sub presiunea unor diversi oficiali, in special a presedintei Tribunalului Orasenesc Moscova. Insa aceasta s-a diferentiat de divulgarea unor informatii clasificate ajunse la cunostinta unui judecator in timpul exercitarii activitatii sale (a se vedea Guja, citata supra). Relatarile reclamantei facute in virtutea experientei ei in cadrul procedurii mai sus-amintite ar trebui sa fie considerate ca declaratii de fapt care, in contextul dat, erau inseparabile de opiniile sale exprimate in aceleasi interviuri, dintre care unele pasaje au fost redade mai sus. Prin urmare, inainte de a decide cu privire la oportunitatea judecatilor de valoare exprimate in interviuri, Curtea va trebui sa evalueze baza factuala a declaratiilor reclamantei.**

92. **Curtea observa ca varianta avansata de reclamanta in privinta episodului in care aceasta a fost convocata si chestionata de doamna Yegorova (n.r. - presedinta Tribunalului Orasenesc Moscova) in cursul procedurii a fost contestata de Guvern. Acesta s-a bazat pe ancheta pe care Completul Superior de Calificare Judiciara a efectuat-o ca urmare a plangerii reclamantei impotriva doamnei Yegorova. Completul insusi a identificat indicii pentru a demonstra ca doamna Yegorova a incercat sa o influenteze pe reclamanta, sau pentru a stabili absentia unor astfel de tentative (a se vedea raportul intern al judecatorului S., paragraful 29 supra). In timp ce poate accepta dificultatile in stabilirea continutului discutiilor private dintre reclamanta si doamna Yegorova, Curtea observa ca varianta reclamantei are sustinere in declaratiile consilierilor juridici si ale secretarului instantei. In plus, Curtea nu poate sa nu observe seria de nereguli din repartizarea cauzei catre un alt judecator. Curtea noteaza ca, in conformitate cu articolul 242 din Codul de procedura penala, cauza trebuie sa fie examinata de catre acelasi complet al instantei, cu exceptia cazului cand unul dintre judecatori nu mai este in masura sa ia parte la sedinta. Cu toate acestea, rezulta din raportul intocmit de judecatorul S. ca doamna Yegorova a decis sa-i ia reclamantei dosarul, nemultumita de conduita reclamantei si de 'existenta unor rapoarte secrete ale unor agentii' in timpul judecarii cazului Zaytsev. In opinia Curtii, simpla presupunere ca asemenea ratiuni pot determina transferul unui dosar in curs de solutionare de la un judecator la altul ar trebui sa constituie o sustinere garantata a acuzatiilor reclamantei.** Dupa ce a epuizat acest aspect, Completul de Calificare nu a reusit sa asigure o baza factuala solida in evaluarea sa, iar aceasta omisiune nu a fost indreptata de catre niciuna dintre instantele care au urmat. In consecinta, sustinerile reclamantei privind presiunea exercitata asupra sa nu au fost demontate convingator in procedurile nationale.

93. După ce a concluzionat cu privire la existența unei baze factuale a criticilor reclamantei, Curtea reiterează ca obligația de loialitate și de discreție datorată de funcționarii publici, și în special de cei din sistemul judiciar, impune ca difuzarea de informații, chiar exacte, să fie făcută cu moderatie și cu bună-cuviință (a se vedea Guja, citată supra; și Wille, citată supra, par. 64 și 67). **Prin urmare, Curtea va continua să analizeze dacă nu cumva opiniile exprimate de reclamanta pe baza acestor informații au fost, totuși, excesive, având în vedere statutul său juridic.**

94. Curtea observă ca reclamanta a adus critici publice cu privire la o chestiune foarte sensibilă, vizând în special comportamentul unor persoane oficiale într-un dosar de corupție la nivel înalt în care ea era investită să judece. Într-adevăr, interviurile s-au referit la o stare de fapt tulburătoare, iar **reclamanta a acuzat ca instanțele în care se pune presiune pe judecători reprezintă o chestiune la ordinea zilei și ca aceasta problemă trebuie tratată serios dacă sistemul judiciar vrea să rămână independent și să se bucure de încredere publică. Fără îndoială ca, procedând astfel, reclamanta a ridicat o problemă de interes public foarte importantă, care ar trebui să fie deschisă dezbaterii libere într-o societate democratică. Decizia reclamantei de a aduce aceste informații la cunoștința publicului s-a bazat pe experiența sa personală și a fost luată după ce a fost împiedicată să mai participe la proces în calitate sa oficială de judecător.**

95. În măsura în care motivul care a determinat-o pe reclamanta să facă declarațiile contestate pot fi relevante, Curtea reiterează ca un act motivat de o nemulțumire personală sau de un conflict personal ori de așteptarea unui avantaj personal, inclusiv câștig material, nu ar justifica un nivel de protecție deosebit de puternic (a se vedea Guja, citată supra, par. 77). Discursul politic, dimpotrivă, se bucură de o protecție specială în conformitate cu Articolul 10 (a se vedea jurisprudența citată la punctul 87 supra). Curtea a stabilit anterior ca, și dacă o chestiune în dezbaterie are implicații politice, acest lucru nu este în sine suficient pentru a împiedica un judecător de a face orice declarație pe această temă (a se vedea, Wille, citată supra, par. 67). **Curtea observă în speta, fapt necontestat de parte, ca interviurile au fost publicate în cadrul campaniei electorale a reclamantei. Totuși, chiar dacă reclamanta și-a permis ei însași un anumit grad de exagerare și generalizare, caracteristic campaniei preelectorale, declarațiile sale nu au fost în întregime lipsite de orice temei de fapt (a se vedea punctul 92 supra) și, prin urmare, nu au fost de natură a fi privite ca un atac personal nejustificat, ci ca un comentariu corect asupra unei chestiuni de mare importanță publică.**

96. În ceea ce privește modul în care a fost dispusă sancțiunea disciplinară, reclamanta a susținut ca instanțele investite cu examinarea declarațiilor sale critice nu ar fi audiat-o. **Curtea observă ca problema încetării funcției**

judiciare este de competența consiliului judiciar de calificare, a cărei hotărâre a fost supusă controlului jurisdicțional la Tribunalul Orasenesc Moscova și la Curtea Supremă. Curtea observă în continuare că, înainte de începerea procedurii la instanța de fond, reclamanta a solicitat atât Tribunalului Orasenesc Moscova, cât și Curții Supreme, stramutarea dosarului de la Tribunalul Orasenesc Moscova la o altă instanță de competență egală, pe motiv că Tribunalul Orasenesc Moscova a fost implicat în interviurile criticate și, prin urmare, imparțialitatea obiectivă a membrilor Tribunalului Orasenesc Moscova în procedura disciplinară declansată împotriva sa este afectată. Cu toate acestea, Tribunalul Orasenesc Moscova a considerat că nu avea competența juridică să dispună stramutarea, în timp ce Curtea Supremă a respins cererea de stramutare, iar apoi, acționând în calitate de instanță de apel, a stabilit că reclamanta nu a reușit să ridice la timp problema (stramutării).

97. Curtea consideră că temerile reclamantei în ceea ce privește imparțialitatea Tribunalului Orasenesc Moscova erau justificate, având în vedere acuzațiile pe care reclamanta le-a adus președintei instanței. Totuși, aceste argumente nu au fost luate în considerare, iar acest neajuns constituie o gravă scăpare procedurală. Prin urmare, Curtea constată că maniera în care reclamantei i-a fost impusă sancțiunea disciplinară nu a asigurat minime garanții procedurale.

98. În final, Curtea va evalua pedeapsa impusă reclamantei. Curtea notează că procedurile disciplinare au dus la pierderea funcției de judecător în cadrul Tribunalului Orasenesc Moscova și la pierderea oricărei posibilități ca reclamanta să mai exercite profesia de judecător. Fără îndoială că a fost o pedeapsă aspră și trebuie să fi fost foarte neplăcut pentru reclamanta să își piardă funcția în profesia pe care a exercitat-o timp de 18 ani. Pedeapsa aplicată a fost cea mai grea sancțiune disponibilă care putea fi impusă în cadrul procedurii disciplinare și, având în vedere cele constatate de Curte mai sus, nu a corespuns gravității acuzației. Mai mult, ar putea fi îndoielă să descurajeze alți judecători să critice instituții sau politici publice prin declarații, de teamă să nu își piardă funcțiile.

99. Curtea reamintește 'efectul de inhibare' pe care frica de sancțiuni îl are asupra exercitării libertății de exprimare (a se vedea, mutatis mutandis, Wille, citată supra, par. 50; Nikula vs. Finlanda, 31611/96, par. 54, CEDO 2002-II; Cumpăna și Mazare vs. România, Marea Cameră, 33348/96, par. 114, CEDO 2004-XI; și Elci și alții vs. Turcia, 23145/93 și 25091/94, par. 714, 13 noiembrie 2003). În plus, acest efect - care funcționează în detrimentul societății în ansamblul său - este și un factor care privește proporționalitatea sancțiunilor impuse reclamantei și, prin aceasta, justificarea pentru sancțiunile impuse reclamantei, care, după cum a reținut Curtea mai sus, a fost în mod incontestabil îndreptățită să aducă în atenția opiniei publice problema în cauză.

100. Prin urmare, Curtea apreciaza ca sanctiunea disciplinara dispusa fata de reclamanta a fost grav disproportionata si, mai mult, a fost de natura a induce un 'efect de inhibare' in randul judecatorilor care intentioneaza sa aduca in dezbatere publica eficienta institutiilor sistemului judiciar.

101. In lumina celor expuse mai sus, Curtea considera ca autoritatile nationale nu au reusit sa pastreze un echilibru intre nevoia de a proteja autoritatea judecatoreasca si protectia reputatiei sau a drepturilor altora, pe de o parte, si nevoia de a proteja dreptul reclamantei la libertatea de exprimare, pe de alta parte.

102. Prin urmare, a existat o incalcare a Articolului 10 din Conventie".

[*Cititi aici Hotararea CEDO in cauza Kudeshkina vs. Rusia \(29.02.2009; cererea nr. 29492/05\)](#)